

Практически съвети за пешеходци

Пешеходците са едни от най-уязвимите участници в движението по пътищата и именно затова със Закона за движението по пътищата на водачите са вменени специални правила за поведение към пешеходците.

На пешеходната пътека или движейки се по тротоара или банкета, пешеходецът може неочаквано да се окаже в критична ситуация и да попадне в катастрофа!

Като участници в движението по пътищата пешеходците имат права, но и задължения, които са изрично регламентирани в Закона за движението по пътищата.

ПЪТНА ПОЛИЦИЯ СЪВЕТВА

За мястото на пътното платно

- Винаги се движете по тротоарите или банкетите!
- Ако няма изградени тротоар или банкет, вървете най-отляво по платното, срещу движението на пътните превозни средства, за да ги забелязвате!
- Пресичайте на пешеходните пътеки, използвайте изградените пешеходни алеи, подлези и надлези!
- Изчаквайте превозните средства за обществен превоз на тротоара, на острова за безопасност или на местата, очертани с маркировка, а ако няма такива – на банкета.
- Запомнете, че на автомагистрала и скоростни пътища е забранено движението на пешеходци!

За облеклото и аксесоарите

- При възможност използвайте светлоотразителна жилетка:
 - при придвижване по платното за движение извън населените места,
 - през тъмната част на денонощието и при намалена видимост (при здрач, мъгла, дъжд, снеговалеж);
- Закачете светлоотразители и на други подходящи места по тялото или дрехите си!
- При възможност носете светли дрехи или обувки!
- Носете обувки, подходящи за сезона!
- Помнете, че през студените месеци заради дебелите дрехи сте по-трудноподвижни, затова ви е нужно по-дълго време за пресичане особено на оживени кръстовища!
 - Когато сте с шапка в студено време и при валежи от дъжд и сняг, се ослушвайте и оглеждайте често, защото периферното ви зрение е ограничено!
 - През зимните месеци излезте от къщи по-рано, за да имате достатъчно време за придвижване! Не бързайте, бъдете внимателни при движение по мокри и заледени участъци!
 - Когато навън сте със слушалки на ушите, не увеличавайте звука, за да чувате и възприемате адекватно заобикалящите ви шумове!

За познаването на Закона за движението по пътищата

- Не забравяйте, че пешеходците са участници в пътното движение!
- Информирайте се за изискванията към пешеходците според Закона за движението по пътищата!
- Осведомете се за административнонаказателната отговорност, която носите при нарушения на Закона за движението по пътищата като пешеходци!

- Помнете, че сте пешеходец, ако бутате или теглите детска или инвалидна количка; велосипед, мотопед или мотоциклет!

➤ Ако сте водач на пешеходна група, проучете задълженията си според Закона за движението по пътищата!

За сигурността

- Помнете, че пешеходците са УЯЗВИМИ на пътя!
- Научете се да се пазите САМИ!
- Пресичайте на пешеходните пътеки! Използвайте пешеходните алеи, подлезите и надлезите за пешеходци!
- Извън населените места се движете вляво срещу пътното движение!
- Винаги пресичайте при зелена светлина на светофара!
- Спазвайте указанията на регулировчика!
- **ЗАДЪЛЖИТЕЛНО** преди пресичане се убедете, че няма опасност за вас и че вие няма да създадете рискова ситуация за пътен инцидент!
- Не преминавайте през ограждения от парапети или вериги!
- Изчаквайте превозните средства за обществен превоз на пътници на определените за това места!

За предимството

- Дори да пресичате на пешеходна пътека и при зелен сигнал на светофара, се огледайте и ако не приближава превозно средство, без излишно забавяне преминете на срещната страна!
- Преди да навлезете на платното за движение, е задължително да **прецените** разстоянието до приближаващите ви превозни средства и с тяхната скорост на движение.
- Убедете се, че водачът на приближаващото превозно средство ви е видял и възприел намерението ви да пресечете!
- Бъдете внимателни на кръстовища!
- Дори да сте с предимство, бъдете внимателни и толерантни към останалите участници в движението по пътищата!

За отговорността и гражданската позиция

- Бъдете пример за подражание!
- Търсете съдействие от всички компетентни държавни и местни органи и организации!
- На телефон 112 подавайте сигнал за предотвратяване на пътни инциденти!

В ПОМОЩ НА ПЕШЕХОДЦИТЕ

ЗАКОН ЗА ДВИЖЕНИЕТО ПО ПЪТИЩАТА

Чл. 5, ал. 2. Водачът на пътно превозно средство е длъжен:

1. да бъде внимателен и предпазлив към уязвимите участници в движението, каквито са пешеходците и водачите на двуколесни пътни превозни средства.

Чл. 12, ал. 4. За регулиране движението на пешеходците се използват пътни светофари, които подават сигнали с немигащи и мигащи светлини с червен и зелен цвят.

Чл. 13, ал. 2. За насочване движението на пътните превозни средства и на пешеходците по пътя ... и за даване на полезна информация на участниците в движението

върху платното за движение и обектите, намиращи се в обхвата на пътя, се поставя съответната пътна маркировка.

Чл. 32, ал. 1. Преди да навлязат на платното за движение, пешеходците могат да сигнализират за намерението си чрез подаване на сигнал с ръка – лява или дясна ръка, изпъната нагоре или напречно на пътя.

Ал. 2. Сигналят по ал. 1 не освобождава пешеходците от задължението, преди да навлязат на платното за движение, да се съобразят с разстоянието до приближаващите се превозни средства и с тяхната скорост на движение.

Чл. 55, ал. 1. На път, обозначен като автомагистрала или скоростен път със съответния пътен знак, ... движението на пешеходци... е забранено.

Чл. 98, ал. 1. Престоят и паркирането са забранени:

5. на пешеходни или велосипедни пътеки и на разстояние, по-малко от 5 метра преди тях.

Чл. 107. Пешеходец е всеки участник в движението, който се намира на пътя извън пътно превозно средство и не извършва работа по пътя. За пешеходци се считат **и лицата:**

1. които бутат или теглят детска или инвалидна количка или друго пътно превозно средство без двигател и с широчина, по-малка от 1 метър;

2. които бутат велосипед, мотопед или мотоциклет;

3. които са с трайни увреждания и които се придвижват с инвалидни колички, задвижвани посредством тяхната мускулна сила или от двигател, ако се движат със скоростта на пешеходец.

Чл. 108, ал. 1. Пешеходците са длъжни да се движат по тротоара или банкета на пътното платно.

Ал. 2. Пешеходците могат да се движат по платното за движение, противоположно на посоката на движението на пътните превозни средства, по възможност най-близо до лявата му граница:

1. когато няма тротоар или банкет или е невъзможно те да бъдат използвани;

2. при пренасяне или тласкане на обемисти предмети, когато с това се затруднява движението на другите пешеходци.

Чл. 109. Хората с трайни увреждания, които се придвижват с инвалидна количка със скоростта на пешеходец, могат да се движат и по платното за движение, като се придържат възможно най-близо до дясната му граница.

Чл. 111, ал. 1. Група пешеходци с водач, ... ученическа група и други подобни могат да се движат по платното за движение в редици до четирима, като се придържат възможно най-близо до дясната му граница. В този случай те трябва да са обозначени от лявата страна, както следва:

1. през деня – отпред и отзад с червен флаг;

2. през нощта – отпред с бяла светлина, а отзад – с червена светлина; когато дължината на образуваната колона е над 20 метра, вървящите от лявата страна на всеки 10 метра носят допълнително светещо тяло, излъчващо бяла светлина.

Ал. 2. При **намалена видимост** или при интензивно движение движението на група пешеходци с водач по платното за движение се разрешава само в колона един след друг.

Чл. 113, ал. 1. При пресичане на платното за движение пешеходците са длъжни да преминават по пешеходните пътеки при спазване на следните правила:

1. преди да навлязат на платното за движение, да се съобразят с разстоянията до приближаващите се пътни превозни средства и с тяхната скорост на движение;

2. да не удължават ненужно пътя и времето за пресичане, както и да не спират без необходимост на платното за движение;

3. да спазват светлинните сигнали и сигналите на регулировчика;

4. да не преминават през ограждения от парапети или вериги.

Ал. 2. Извън населените места и по двулентовите двупосочни пътища в населените места, когато в близост до пешеходците няма пешеходна пътека, те могат да пресичат платното за движение и извън определените за това места, като при това спазват правилата по ал. 1, т. 1, 2 и 4.

Чл. 114. На пешеходците е забранено:

1. да навлизат внезапно на платното за движение;
2. да пресичат платното за движение при ограничена видимост;
3. да извършват търговия и услуги на платното за движение.

Чл. 115, ал. 1. Пешеходците изчакват пристигането на превозните средства от редовните линии за обществен превоз на пътници на тротоара, на острова за безопасност или на местата, очертани с маркировка, а ако няма такива – на банкета.

Ал. 2. При подаване на сигнал от моторно превозно средство със специален режим на движение пешеходците са длъжни да освободят платното за движение. Пресичането се разрешава след преминаване на сигнализиращото моторно превозно средство и на съпровожданите от него пътни превозни средства.

Чл. 116. Водачът на пътно превозно средство е длъжен да бъде внимателен и предпазлив към пешеходците, особено към децата, към хората с трайни увреждания, в частност към слепите, които се движат с бял бастун, към слепо-глухите, които се движат с червено-бял бастун и към престарелите хора.

Чл. 120, ал. 1. Когато преминаването на пешеходците през пешеходна пътека се регулира с пътен светофар или от регулировчик, водачът на пътно превозно средство е длъжен:

1. при подаване на сигнал, който забранява преминаването – да спре пред пешеходната пътека
2. след подаване на сигнал, който му разрешава преминаването – да пропусне пешеходците, които все още се намират на пешеходната пътека;
3. да не навлиза на пешеходна пътека, ако не е убеден, че няма да бъде принуден да спре и да остане на пешеходната пътека след подаване на сигнал, който забранява преминаването.

Ал. 2. Когато пешеходец, стоящ на банкета или тротоара, сигнализира с ръка за намерението си да премине по пешеходната пътека, водачът на нерелсово пътно превозно средство е длъжен, без да създава опасност за движението, да спре, за да пропусне пешеходеца.

Чл. 167, ал. 1. Лицата, които стопанисват пътя, го поддържат в изправно състояние, сигнализируют незабавно препятствията по него и ги отстраняват във възможно най-кратък срок... В населените места тротоарите могат да се използват за търговски и други цели само ако е запазена площ за преминаване на пешеходците с ширина не по-малка от 2 метра

Ал. 2. Служби за контрол, определени от кметовете на общините:

1. контролират в населените места изправността и състоянието на пътната настилка, пътните съоръжения, пътната маркировка, средствата за организация и регулиране, както и спазването на правилата за паркиране от водачите на пътни превозни средства, на правилата за движение от пешеходците и на правилното използване на алармените инсталации, монтирани в пътни превозни средства за тяхната охрана.

Чл. 179, ал. 1. Наказва се с глоба от 50 до 150 лв.:

2. който изхвърля, оставя или разпилява по пътя предмети или вещества, които създават опасност за движението;
5. който не спазва предписанието на пътните знаци, пътната маркировка и другите средства за сигнализиране, правилата за предимство, за разминаване, за изпреварване или за заобикаляне, ако от това е създадена непосредствена опасност за движението;

6. който не осигури път за безпрепятствено преминаване на превозно средство, сигнализиращо със специален звук и специален светлинен сигнал, или на съпровождащите от него превозни средства.

Чл. 184, ал. 1. Наказва се с глоба до 30 лв.:

1. водач на пътно превозно средство, което не е моторно, както и **водач на организирана група пешеходци**, на впрегатни, товарни или ездитни животни или на стада, който наруши правилата за движението по пътищата.

Ал. 2. С глоба 50 лв. се наказва пешеходец, който:

1. преминава през огражденията от парапети или вериги;

2. не спазва светлинните сигнали на пътните светофари и сигналите на регулировчика.

Ал. 3. С глоба 20 лв. се наказва пешеходец, който наруши правилата за движение извън случаите по ал. 2.

Ал. 5. Когато в резултат на нарушения по ал. 1, 2 и 3 са причинени вреди на пътното превозно средство, на пътници или на други лица, нарушителят се наказва с глоба от 20 до 50 лв.

Чл. 185. За нарушение на този закон и на издадените въз основа на него нормативни актове, за което не е предвидено друго наказание, виновните се наказват с глоба до 20 лв.

Допълнителни разпоредби

§ 6. По смисъла на този закон:

1. „Път“ е всяка земна площ или съоръжение, предназначени или обикновено използвани за движение на пътни превозни средства или на пешеходци. Към пътищата се приравняват и улиците.

3. „Платно за движение“ е общата широчина на пътните ленти. Пътят може да има няколко платна за движение, видимо отделени едно от друго.

4. „Граница на платното за движение“ е линията, очертана или не с пътна маркировка, която отделя платното за движение от другите конструктивни елементи на пътното платно – банкет, тротоар, лента за принудително спиране и други. Линията, с която се очертава „BUS“-лентата, също е граница на платното за движение.

5. „Пътен банкет“ е надлъжна част от пътя, ограничаваща платното за движение. Банкетът може да бъде укрепен или неукрепен.

6. „Тротоар“ е изградена, оградена или очертана с пътна маркировка надлъжна част от пътя, ограничаваща платното за движение и предназначена само за движение на пешеходци.

7. „Пътно платно“ е общата широчина на банкетите, тротоарите, платното за движение и островите на платното за движение.

27. „Участник в пътнотранспортно произшествие“ е всеки, който е пострадал при произшествието или с поведението си е допринесъл за настъпването му.

28. „Участник в движението“ е всяко лице, което се намира на пътя и със своето действие или бездействие оказва влияние на движението по пътя. Такива са водачите, пътниците, пешеходците, както и лицата, работещи на пътя.

31. „Предимство“ е правото на един участник в движението да премине преди друг през дадено място от пътното платно.

54. „Пешеходна пътека“ е част от платното за движение, очертана или не с пътна маркировка и сигнализирана с пътни знаци, предназначена за преминаване на пешеходци. На кръстовищата пешеходни пътеки са продълженията на тротоарите и банкетите върху платното за движение.